

**РЕГУЛАТОРНИТЕ РЕЖИМИ В БЪЛГАРИЯ –
СЪСТОЯНИЕ, ТЕНДЕНЦИИ, ВЪЗМОЖНОСТИ
ЗА РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ
РЕГИСТЪР**

Октомври 2006 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. АКТУАЛНОСТ, ЦЕЛИ И МЕТОДОЛОГИЯ НА ПРОУЧВАНЕТО.....	3
2. ЗАКОНОВИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ РЕГУЛАТОРНИТЕ РЕЖИМИ И ТЯХНОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ	5
3. ПРЕГЛЕД НА РЕГУЛАТОРНИТЕ РЕЖИМИ АДМИНИСТРИРАНИ ОТ ОРГАНИТЕ НА ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ. АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ В АДМИНИСТРАТИВНИЯ РЕГИСТЪР	10
4. АНАЛИЗ НА ВЪВЕДЕНИТЕ СЪС ЗАКОНА ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНОТО РЕГУЛИРАНЕ И АДМИНИСТРАТИВНИЯ КОНТРОЛ ВЪРХУ СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ РЕЖИМИ И НА СПЕЦИАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО, РЕГУЛИРАЩО РЕГУЛАТОРНИ РЕЖИМИ.....	15
5. КОНЦЕПЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ РЕГИСТЪР В ЧАСТТА ЗА РЕГУЛАТОРНИТЕ РЕЖИМИ.....	18

ПРИЛОЖЕНИЕ 1. СПИСЪК НА ЗАКОНИ, ЗА КОИТО Е НАПРАВЕН ПРЕГЛЕД НА РЕГУЛАТОРНИТЕ РЕЖИМИ.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2. СПИСЪК НА РЕГУЛАТОРНИТЕ РЕЖИМИ, ИЗВЕДЕНИ ОТ РАЗГЛЕЖДАНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА НА НЯКОИ ОСНОВНИ РЕГУЛАТОРНИ РЕЖИМИ И ТЯХНОТО СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС ЗОАРАКСД.

ПРИЛОЖЕНИЕ 4. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕЖИМИТЕ.

ПРИЛОЖЕНИЕ 5. ОСНОВНИ ОТЛИЧИТЕЛНИ БЕЛЕЗИ НА РЕГУЛАТОРНИТЕ РЕЖИМИ.

ПРИЛОЖЕНИЕ 6. СТРУКТУРА И АДМИНИСТРИРАНИ РЕЖИМИ ОТ ОТДЕЛНИТЕ ОРГАНИ В БЪЛГАРИЯ.

ПРИЛОЖЕНИЕ 7. НЕВКЛЮЧЕНИ В АДМИНИСТРАТИВНИЯ РЕГИСТЪР РАЗРЕШИТЕЛНИ РЕЖИМИ.

ПРИЛОЖЕНИЕ 8. ЕВРОПЕЙСКИ ПРАКТИКИ И ВЪЗМОЖНОТО ИМ ПРИЛОЖЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ.

Повече регулативни режими – по-малък икономически растеж
срещу
По-малко регулативни режими – по-голям икономически растеж

1. Актуалност, цели и методология на проучването

Един от най-важните фактори, определящи състоянието на бизнес климата, представлява, от една страна, степента на ограничаване и намаляване на регулаторните режими, и от друга - ефективността по тяхното провеждане. Всички изследвания от социологически агенции, международни институции и бизнес организации през последните години определят като основна бариера пред развитието на бизнес средата тромата, непрозрачна и неефективна регулаторна среда, която същевременно е и сериозен генератор на корупционни практики. Регулирането на бизнеса остава неадекватно, “пререждането на опашката” е масова практика и е сигурен показател за корупция. Необходими са решителни стъпки в посока на модернизирането на регулаторната среда и, преди всичко – в прозрачността при нейното провеждане с цел осигуряване на условия за стимулиране на бизнеса, ограничаване на корупцията и премахване на пречките за инвестиции и предприемачество.

Несъвършената регулаторна среда и условия за бизнес се отразяват върху спадащите възможности на икономиката за конкурентоспособен растеж. Международният показател за конкурентоспособност подчертава тази неблагоприятна тенденция, като само през 2006 г. България губи 11 позиции в класацията на „Световния икономически форум” в Давос и от незавидното 61^{-во} отива вече на 72^{-ро} място.

Налице е печалната равностметка от почти 10 години опити на различни правителства за ограничаване на административния контрол и подобряване качеството и прозрачността на административните услуги:

- съществува Закон за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД), но той не се прилага на практика. В Закона не са въведени отговорности на високо ниво по неговото прилагане и контрол на изпълнението;

- централната и териториалните администрации не се съобразяват с въведените в ЗОАРАКСД нормативни изисквания;
- в нормативната уредба отсъства контрол на органите, които не изпълняват задълженията си, вкл. спазване на сроковете по издаването на акт по определен режим;
- хронична липса на регламентирани срокове за издаване на съответните актове по прилагане на регулаторните режими;
- законово регламентираният Административен централен регистър е хаотичен и не служи като надеждно средство за управление и мониторинг на регулаторните режими и въвежда в заблуждение бизнес потребителите.

Всичко това създава условия за безконтролно поведение на администрацията и е предпоставка за възникване на широк кръг корупционни практики.

Целите на настоящото проучване* са да:

- направи преглед на съществуващите регулаторни режими, администрирани от органите на изпълнителната власт, от централната, областните и общинските администрации;
- анализира нормативната уредба, във връзка с привеждането на регулаторните режими в съответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност;
- представи състоянието на въведените в Административния регистър регулаторни режими;
- очертае основните констатации и изводи и даде предложения за промяна в нормативната уредба;
- представи концепция на развитие на Административния регистър по отношение на регулаторните режими;
- представи европейски практики и възможното им приложение в България.

Методологията за изготвяне на анализа обхваща:

- Преглед на законодателството, с което са въведени регулаторни режими (Приложение 1) и изготвяне на пълен

* Изследването е направено към 10.10.2006 г. Направени след тази дата промени не са отразени.

списък на регулаторните режими, в т.ч. лицензионните, регистрационните и разрешителните, изведени от разглежданите закони (*Приложение 2*);

- Сравнителен анализ на някои нормативни актове за съответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност и характеристика на основни режими за привеждането им в съответствие със Закона (*Приложение 3*);
- Създаване на списък на регулаторните режими, въведени със закони по сектори (информацията е в електронен вид).

Допълнителни източници, от които е използвана информация, са:

- Указания за прилагане на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност – Одобрени от Съвета за икономическа политика към Министерския съвет на заседание на 10.12.2004 г.
- “Бизнес и регулативни режими. Проблеми за бизнеса, произтичащи от прилаганите регулативни режими.” (Анализ на резултатите от социологическо изследване на бизнеса в България) – Витоша Рисърч; София, юни 2004 г.;
- Годишен доклад за състоянието на администрацията за 2005 г.

2. Законови изисквания към регулаторните режими и тяхното изпълнение

Анализът на регулаторните режими се базира на съответствието им със Закона за ограничаване на административното регулиране и на административния контрол върху стопанската дейност (*бел.ред.*: наричан по-нататък Закона).

В Закона са въведени и систематизирани видовете регулаторни режими за стопанската дейност – **лицензионен, регистрационен, разрешителен, уведомителен и удостоверителен**. Целта на Закона е да улесни и насърчи извършването на стопанска дейност, като ограничи административната намеса и се **минимизират изискванията към бизнеса при започване и развитие на стопанската дейност**.

Съществуват дейности, като национална сигурност, обществен ред, лични и имуществени права на гражданите и свързани с околната среда дейности, за които законодателят е предвидил осъществяване на пълен административен контрол от страна на централните и местни органи на изпълнителната власт.

Настоящият анализ е съобразен с въведените в Закона **обща принципа и изисквания** към специалните закони, регламентиращи регулаторни режими:

- Органите не могат да налагат тежести, които не съответстват на целите на Закона и които ограничават конкуренцията;
- Разграничават се ясно двата основни режима за регулиране на стопанската дейност - лицензионният и регистрационният. Разграничаването е според наличието или отсъствието на преценка по целесъобразност от страна на административния орган.*

При издаването на лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник или за извършване на дейност като здравноосигурително дружество, Комисията за финансов надзор проверява законосъобразността на искането и в рамките, определени от закона, разрешава или отказва по целесъобразност извършването на определената дейност. При регистрацията отсъства преценката по целесъобразност.

За осъществяване на туроператорска и туристическа дейност, председателят на Държавната агенция по туризъм не може да откаже регистрацията, ако кандидатът е предоставил всички документи, които удостоверяват спазването на посочените в закона изисквания за започване на дейността.

- Прилага се принципът за ефективност при въвеждането на режим, т.е. финансова обосноваване чрез оценка на разходите.

Такива финансови обосновки чрез оценки на разходите на общинско равнище не се извършват.

* Някои примери и (или) констатации на нарушения на принципите, залегнали в Закона, са дадени с *“italic letters”*.

- Регулаторен режим се въвежда само със закон. Забранява се с подзаконов акт да се установява регулаторен режим и свързан с него контрол.

Регистрацията на търговски обект не е въведена в закон. Обикновено регистрационният режим се въвежда с наредба на общината. След като такъв закон липсва, органите на местно самоуправление нямат право с подзаконов нормативен акт да го "въвеждат" и той следва да отпадне или да се регламентира законово. Липсва контрол от централната администрация при подобни закононарушения.

- Не следва да се изискват документи, които фигурират в публичните регистри и са удостоверени от други органи. В тези случаи се изисква само декларация.

За издаване на регистрацията за голяма част от стопанските дейности, кандидатите следва да подават съдебна, данъчна регистрацията, регистрацията БУЛСТАТ и др., които присъстват в специални регистри. В тези случаи следва да се изисква единствено декларация и посочване на съответния регистър, където са удостоверени тези обстоятелства.

- Размерът на таксите по административното регулиране и контрол не трябва да превишават разходите на администрацията за тяхното упражняване. Всички органи, администриращи режими, трябва да предоставят пълна информация за дължимите такси и методиката за тяхното определяне. Практиката показва, че на местно ниво за издаване на еднакви документи по регулаторни режими и услуги по тях се събират различни по размер такси. Не ни е известно да е предоставена информация по методиките за определяне на такси.

В Столична община и районните администрации към нея се събират различни по размер такси за издаване на регистрацията на търговски обект, като в някои райони образците на формуляри са безплатни, а в други се заплащат. Забелязва се и допълнително натоварване на бизнеса във финансово отношение с налагането на дублиращи такси, каквито са таксите за категоризацията на туристическите обекти, обектите за хранене и развлечения, за които се изисква "първоначална такса" и "годишна такса", която освен това е аранжирана по зони и местоположение на обектите.

- Създават се публични регистри на издадените административни актове по регулаторни режими.

Всеки орган на изпълнителната власт, администриращ регулаторен режим, следва публично да оповестява издадените индивидуални административни актове по режими. Практиката показва, че това си задължение органите масово не изпълняват.

Направен е преглед за предоставяната информация на интернет страниците на отделните министерства, за издаваните от тях лицензи. Справката е актуална към 20.10.2006 г. и е извършена при спазване на следните критерии за оценка на страниците: 1) Да се посочват всички области на издаваните лицензи от съответното министерство или агенция; 2) Да се посочва нормативното основание за издаване на лиценз; 3) Информацията за издаваните лицензи трябва да бъде на началната страница на уеб-сайта.

Изводите от справката са, че:

- Само два сайта (на Министерството на труда и социалната политика и на Министерството на здравеопазването) предоставят адекватна и леснодостъпна информация на главната страница за предоставяните лицензи и за регламентиращата ги нормативната уредба.
 - Страницата на Министерството на икономиката също предоставя информация, но недостатъчна предвид броя на издаваните от министерството лицензи.
 - Още един сайт, на Министерството на земеделието, има линк, но той не дава информация за всички издавани лицензи.
 - Останалите страници или предоставят едва откъслечна информация и то след търсене на целия сайт, или не предоставят никаква информация относно издаваните лицензи.
- Въвежда се принципът на мълчаливото съгласие при извършване на еднократни сделки и действия – когато административен орган не е изпратил до физическото или юридическото лице-заявител уведомление за отказ до изтичането на срока за произнасяне се счита, че е налице мълчаливо съгласие. В този случай, искащият разрешението или удостоверението може да предприеме извършване на сделката или действието.

- Административният орган може да изисква еднократно отстраняване на нередности или предоставяне на допълнителна информация във връзка с издаване на лиценз или разрешително, както и за извършване на регистрация. Срокът за отстраняване не може да е по-дълъг от срока за произнасяне, определен в закон или подзаконов акт.

Практиката, обаче, показва, че администрацията бави решенията си. Широко разпространена е и практиката да не се дава отговор, докато искацията издаването на административния акт по регулаторен режим не инициира повторно запитване. Администрацията едва тогава започва да изисква отстраняване на нередовността или предоставяне на допълнителна информация във връзка с издаване на лиценз или разрешително, като сроковете се удължават безконтролно.

Предвижда се административно наказание "глоба" на длъжностни лица за нарушение на определени разпоредби на закона.

Независимо от тази правна възможност към момента не са известни случаи на налагане на административно наказание за неизпълнение на разпоредби на ЗОАРАКСД.

- Въвежда се задължение за административните органи своевременно да огласят публично следваната политика и създадената практика по прилагане на нормативните актове, свързани с административното регулиране и административния контрол.

Не ни е известна подобна практика на администрацията, нито на централно, нито на териториално ниво.

- Дейността по административно обслужване следва да бъде организирана на едно място, като се осигурява подходящо работно време на звената за административно обслужване. Органите са длъжни да осъществяват достъп до всички документи и формуляри, да предоставят информация за административните услуги и да оказват съдействие за попълването на формулярите;

Звена за административно обслужване са изградени във всички администрации. Дейността на служителите в тях, обаче, не винаги е съобразена с изискването да съдействат за правилното попълване на заявленията и

комплектоването им с необходимите документи. С влизането в сила на Административно-процесуалния кодекс се въвеждат нови регламенти за дейността на администрацията във връзка с административното обслужване. Към момента все още служителите на са организирани и обучени да спазват новите административни правила и процедури.

- За сметка на предварителния контрол, да бъде засилен последващият контрол върху стопанската дейност чрез проверки на място и по документи. Да се създадат ясни регламенти при какви случаи и как се диференцират размерите на глобите.

За разлика от контрола над администрацията и органите на изпълнителната власт, издаващи актове по регулаторни режими, контролът върху стопанските субекти, обект на регулиране, е регламентиран във всички нормативни актове, като на контролните органи са дадени преценката по целесъобразност за размерите на глобите в твърде големи диапазони. Съществуват санкции в диапазона между 5 000 до 500 000, без регламент по тяхното определяне, което също е предпоставка за корупционни практики.

Общата характеристика на режимите е дадена в Приложение 4, а в синтезиран табличен вид, в Приложение 5, са показани техните основни отличителни белези.

3. Преглед на регулаторните режими, администрирани от органите на изпълнителната власт. Анализ на изпълнението за въвеждане на информация в Административния регистър

Анализът има за цел да направи преглед на съществуващите регулаторни режими, администрирани от органите на изпълнителната власт на централната и териториалните администрации, и да представи състоянието на въведените режими в Административния регистър.

Единно място за въвеждане на регулаторните режими, администрирани от всички органи на изпълнителната власт, е Административният регистър, достъпът до който е свободен през интернет www1.government.bg/ras. За всеки регулаторен режим, в

съответствие с нормативната уредба*, трябва да се въвежда задължително следната информация:

- видът и наименованието на регулаторния режим;
- стопанската дейност, за която се отнася;
- нормативната уредба, регулираща режима, процедурата и изискванията;
- органът, администриращ режима, и срокът, за който действа индивидуалния административен акт;
- звената, обслужващи издаването на административния акт и приемащи документите, образците на документи, които се изискват;
- таксите за издаване на документа.

След преглед на законодателството, регламентиращо регулаторните режими, е установен следният брой режими:

	Лицензионни режими	Регистрационни режими	Разрешителни режими
Централни органи на изпълнителната власт	54	47	260
Местни органи на изпълнителната власт	Не следва да администрират	11	20
Общо за администрацията	54	68	280

Информация за вида и броя на администрираните от отделните структури режими е дадена в **Приложение 6**. Най-много режими (почти 1/6 от всички) се администрират от Министерството на здравеопазването и неговите структури, следвани от Министерството на земеделието и горите (1/7 от всички режими), Министерство на околната среда и водите и Министерство на транспорта (с по 1/12 от всички режими).

В **Приложение 7** са посочени невключените в регистъра регулаторни режими. В Регистъра не са въведени данни и информация за разрешителни режими, администрирани от независимите органи, отчитащи дейността си пред Народното събрание. Основен нарушител в това отношение е Комисията за

* Наредбата за условията и реда за водене на регистър на административните структури и на актовете на органите на изпълнителната власт, обн. ДВ, бр. 44 от 30 май 2000 г.

финансов надзор, която не е представила информация за пет разрешителни режима от своята компетентност.

Неспазване на нормативните изисквания за водене на регистъра се наблюдава и от Държавната комисия по стоковите борси и тържищата (3 режима), Министерство на околната среда и водите (3 режима), Националната ветеринарно медицинска служба на пряко подчинение на Министъра на земеделието и горите (2 режима), Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация” – на пряко подчинение на Министъра на транспорта (1 режим), Министерство на външните работи, съвместно с Министерството на транспорта (1 режим).

Отговорността за актуалното въвеждане на достоверни, пълни и точни данни е на всеки конкретен орган, администриращ съответен регулаторен режим.

В Регистъра, който се администрира от Министерството на държавната администрация и административната реформа, са въведени значителен брой режими, в т.ч. законово нерегламентирани:

	Лицензионни режими	Регистрационни режими	Разрешителни режими	Съгласувателни режими
Централни органи на изпълнителната власт	53	234	245	128
Местни органи на изпълнителната власт	60	379	767	69
Общо за администрацията	114	613	1012	197

Въведените данни от централната администрация съответстват на изискващата се информация, но голяма част от регистрационните и разрешителни режими не са актуализирани. Често срещана практика е да не са достъпни образците на документи в удобна форма за изтегляне, а да не говорим за възможности за електронна регистрация. Тази форма на улеснение за бизнеса все още е недостижима за администрацията, поради нейната неподготвеност.

За регулаторните режими, администрирани от общините, информацията е хаотична, като се смесват изисквания за издаването на актове по регулаторни режими с издадени административни актове.

Информацията в двете таблици драстично се разминава. Данните показват, че от 54 определени със закон лицензионни режими, изведени от приложения списък, централната администрация е въвела 53. **Въпреки, че не съществува правна възможност, местната власт е администрирала 60 лицензионни режима в регистъра.**

По отношение на регистрационните режими от 47 режима на централно ниво са въведени 234, или със 187 повече.

На местно ниво трябва да се администрат само 11 регистрационни режима, а в регистъра са въведени 379 вида регистрации.

Голямото количество въведени регистрационни режими на местно ниво се дължи от една страна на неправомерното въвеждане на един и същи режим от няколко общини, както и на неправилно въведени „режими“.

Най-голям е проблемът по отношение на разрешителните режими, тъй като в регистъра са въведени повече от 1000 разрешителни режима, а техният брой, установен след преглед на законите, е 280.

В регистъра **противозаконно** администрацията е въвела нова категория режими – съгласувателни. По тази „нова“ категория централната администрация администрира 128 на брой съгласувателни режима, а териториалните – 69.

В регистъра изцяло липсва информация за режимите, които се прилагат по отношение на отделни сделки и действия – удостоверителните и уведомителните режими.

В регистъра напълно липсва информация по контрола на процедурите. Колко молби (искания) са подадени, на кои дати, на колко заявители е издаден административен акт, в какви срокове, в т.ч. в нормативно определения или извън него.

Регистърът не може да служи:

- за контрол по ефективността на административните процедури по отделните звена на изпълнителната власт;
- за информационен източник за активно управление на регулативните режими;
- за идентификация на корупционни практики.

Анализът на тези данни категорично потвърждава становището, че

регистърът не е „надеждно” място, откъдето бизнесът и обществеността могат да черпят информация за регулаторните режими, администрирани от централната и териториалните власти. В него са въведени данни за голям брой режими, които са неактуални, непълни и неточни по съдържание.

Регистърът води до заблуждение бизнеса, в т.ч. и чуждестранните инвеститори, създава условия за корупционни практики на всички нива на администрацията.

Големият брой нерегламентирани и записани в регистъра режими може да бъде обяснен с:

- въвеждане на несъобразени със законодателството индивидуални административни актове;
- неправилно и неточно въвеждане на режимите, поради немарливост или некомпетентност на администрацията;
- липса на контрол по цялата верига на административния регистър;
- преднамерено въвеждане с цел създаване на корупционни възможности.

В Наредбата за водене на Административния регистър*, задължението да въвежда данни е възложено на всеки конкретен административен орган, администриращ режими, включително кметовете на общини. Органите на изпълнителната власт са задължени със заповед да определят длъжностно лице, което в 3-дневен срок от въвеждането на нов режим или промяна на съществуващ да отрази в Регистъра промяната. Контролът по спазването на това задължение е възложен на министъра на държавната администрация и административната реформа.

Независимо каква е причината, неправилното администриране (в широк смисъл) на регулативните режими ги превръща в мощен инструмент за корупционни практики и потискане на инвестиционната и предприемаческа активност.

* Наредба за условията и реда за водене на регистър на административните структури и на актовете на органите на изпълнителната власт, обн. ДВ, бр. 44 от 30 май 2000 г.

От 01 Май 2007 г. ще бъде в сила нова Наредба № 1 от 27 юли 2006 г. за административния регистър, издадена от Министерство на държавната администрация и административната реформа, обн. ДВ, бр. 66 от 15 август 2006 г.

4. Анализ на въведените със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност режими и на специалното законодателството, регулиращо регулаторни режими

Анализът показва, че от съществуващите режими с най-проблемен характер са тези, при които има решение и преценка на административния орган **по целесъобразност – лицензионните и разрешителните режими**, тъй като създават предпоставки за субективна преценка. Вземането на решение по “целесъобразност” не е в контекста на ограничаване на регулирането и облекчаване на бизнеса.

- **Лицензионни режими**

Лицензионният режим е „най-тежкия“ от регулаторните режими. Поради това, в една по-либерална система въвеждането на този вид режим трябва да бъдат сведени до минимум. Лицензионен режим трябва да се въвеждат само при условия за повишен риск за националната сигурност или общественения ред и личните права на гражданите. Много често, обаче, законодателството въвежда режими от този вид, без да са налице предпоставки за това. Списъкът на дейностите, за които може да се установява лицензионен режим, приложен към ЗОАРАКСД, за съжаление, въвежда и дейности, чието извършване не води до повишен риск за страната и гражданите. **Нашето предложение е този списък да бъде преразгледан с цел по-либерален режим на регулиране, като в обхвата останат само тези стопански дейности, чието извършване реално оказва влияние върху сигурността, общественения ред в страната и правата на гражданите.**

Следва да бъде преустановена незаконосъобразната практика с издаването на лиценз от някои местни органи, което е в противоречие със ЗОАРАКСД.

Заключителните разпоредби на ЗОАРАКСД трябва да се допълнят като се въведе в задължение на държавен орган контрол на неговото изпълнение.

Всички наредби на общинските съвети, които не са приведени в съответствие със закона, следват да бъдат актуализирани. Тъй като анализът обхваща единствено законите, в неговия обхват не са включени наредбите на съответните общински съвети, поради което не могат да бъдат направени препоръки към конкретни общински администрации, които не са привели своите режими в съответствие със закона.

- **Регистрационни режими**

При регистрационните режими проблемите най-често са свързани с големия брой документи, които се изискват. В тази връзка трябва да се засили принципът за изискване на документи по служебен път за тези, които вече присъстват в публични регистри.

Големият брой разрешителни режими, които са въведени в специалните закони, са също проблемни. Техният брой следва да бъде намален, като критерият за преценка е дали извършването на тази сделка или действие поражда повишен риск за сигурност и обществения ред в страната, за личните или за имуществените права на гражданите или на юридическите лица. Цялото законодателство, регулиращо разрешителни режими, трябва да е в съответствие с принципа, че органите на местната власт **не могат** да извършват административно регулиране на стопански дейности, при което да решават по целесъобразност. В рамките на техните правомощия е да решават по целесъобразност за отделни сделки или действия (но не и за цялата стопанска дейност). Законодателството „изобилства“ от подобни примери, които не са в съответствие с разпоредбите на ЗОАРАКСД.

При всички режими предварителният контрол трябва да бъде ограничен или, където е възможно, премахнат в полза на последващия контрол. В една такава логика, при определени дейности разрешителният и уведомителният режим са взаимозаменяеми в полза на по-лекия, т.е. уведомителния. Уведомителният режим е удачен, но предполага ефективен последващ контрол. Като цяло, измененията в специалните закони по отношение на административната регулация трябва да прехвърлят тежестта на регулация към последващия контрол.

Като цяло, за всички регулаторни режими, анализът показва следните основни проблеми във връзка с регулирането им в нормативната уредба:

4.1. В голяма част от нормативната уредба, регулираща режими, не е регламентиран срок за издаване на съответния документ.

Изцяло липсват срокове за регулиращия орган за изискване за отстраняване на нередности по подадените документи, представени от искателя. В приложения списък на всички регулаторни режими, въведени със закон по сектори (*Приложение 5*), са посочени всички режими и нормативни актове, в които не е регламентиран срок за издаването им.

- 4.2. В цялата нормативна уредба, регулираща режими, трябва да бъде регламентирана отговорността на органа, който не е изпълнил в срок своите задължения за издаване на акт по режим.**

В практиката има много примери, при които не се спазват сроковете за издаване на актове по съответния режим, което налага контрол по налагане на съответните, предвидени в Закона административни наказания, или въвеждането на по-строги административно наказателни разпоредби и наказания за длъжностни лица при неспазване на срок за издаване на акт по режим.

- 4.3. В специалните закони много често не се прави разлика между режимите, а в някои случаи за една и съща дейност се налагат две и повече регулации.**

Така например, в Закона за автомобилните превози е въведен като разрешителен режим „таксиметровият превоз на пътници“. Този режим не следва да бъде определен като такъв, тъй като не е за отделна сделка, а за извършване на стопанска дейност, т.е. следва да се регламентира като регистрационен. Изпълнителната агенция "Автомобилна администрация" е органът, който регистрира търговците, притежаващи удостоверения за регистрация за таксиметров превоз на пътници. В същото време, разрешението за таксиметров превоз на пътници се издава от кмета на общината. В конкретния пример, за извършването на тази стопанска дейност се налагат два режима – регистрационен (при издаването на регистрация за извършване на таксиметров превоз на пътници от изпълнителната агенция) и разрешителен (получаването на разрешение в общината). Ролята на общината и документите, които издава, не покриват критериите нито на регистрационен режим (има преценка по целесъобразност), нито на регулаторен режим за отделна или еднократна сделка (разрешение).

- 4.4. Не е уеднаквена терминологията на издадените документи, като резултат от администрирането на регулаторните режими.**

След преглед на законодателството се установява, че в различните закони издадените документи са с различни наименования. В прегледа на законите, регламентиращи регулаторни режими (*Приложение 3*), към анализа са направени препоръки за унифициране наименованията на документите, които се издават в съответствие с ЗОАРАКСД.

На основата на този анализ предлагаме:

- Да се извърши цялостен преглед на законовата уредба от изпълнителната власт и да се направи предложение пред законодателната власт, която да я приведе в съответствие със ЗОАРАКСД.
- Да се въведат срокове за изпълнение на регулативните режими, където такива отсъстват.
- Да се въведат за административните органи срокове, в които могат да изискват допълнителна информация или отстраняване на нередности по предоставената документация от лицата, извършващи стопански дейност, по съответните регулативни режими.
- Да се определят органите, които осъществяват контрол по изпълнението на разпоредбите и техните отговорности.
- Да се възложи цялостното изпълнение на Закона на орган на изпълнителната власт.
- Да се определи специализирано звено, което да осъществява постоянен мониторинг върху въвеждането и провеждането на регулативните режими.

5. Концепция за развитие на Административния регистър в частта за регулаторните режими

За актуализиране и функционално развитие на регистъра предлагаме:

- 5.1.** Да се създаде изчерпателен списък на регулативните режими, провеждани от централната администрация и териториалните администрации.

Списъкът трябва да е интерактивен, като съдържа всички необходими документи за придобиване на съответния административен акт. Към всяка една сфера на дейност (напр.

транспорт, енергия, комуникации) трябва да се обособят съответните лицензионни, разрешителни, регистрационни, уведомителни и удостоверителни режими.

- 5.2.** В регистъра трябва да се създаде възможност за задължителна публична регистрация на входящите номера и дата на подаване на всички заявления, подадени до администрацията за издаване на акт по определен вид режим. Информацията по тях трябва да може да се проследява, вкл. изпълнението им по срок и пореден номер. В регистъра трябва да се отбелязват и сроковете, в които изпълнителният орган изисква отстраняване на нередности по подадените документи. При издаването на съответния акт по регулаторния режим, същият да се регистрира по дата на неговото издаване.

По този начин ще се предостави възможност на бизнеса и обществеността да осъществява контрол върху дейността на администрацията и да противодейства на корупцията.

- 5.3.** Да се разработи и въведе задължително унифициран софтуер за режимите, администрирани от общинските и областните администрации. Софтуерът не трябва да допуска въвеждане на регулативни режими от областните и общинските администрации.

Да се въведе централизирано информацията за общите регулаторни режими, администрирани от деконцентрираните структури на централната изпълнителна власт.

- 5.4.** За всички лицензионни режими да се въведе автоматичен маркер, че срокът на действие е безсрочен (в съответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност), освен ако не е предвидено друго в специален закон.

- 5.5.** В регистъра да се посочат отделно документите, които се изискват по отделните режими и в случай, че те фигурират в публичните регистри, такива да не се изискват, а да се изисква само попълване на декларация за верността, актуалността на данните по тях и посочи мястото, където са подадени.

- 5.6.** Да се въведе възможност за отразяване на санкционните и наказателните разпоредби, в случай на неспазване на сроковете по процедурите и по самото издаване на документа по режима.

- 5.7.** В случай на неспазване на изискванията и процедурите по издаване на акт по режим, да се посочи към кого и как могат физически и юридически лица да подадат сигнали и жалби.
- 5.8.** Да се проведе целенасочено обучение на администрацията от централните и териториалните власти, в съответствие на принципите, заложи в ЗОРАКСД, и новата структура на регистъра.
- 5.9.** Да се предвиди форум за обратна връзка и получаване на коментар с предложения за облекчаване на регулацията по всеки регулаторен режим. Предложенията да се изпращат чрез регистъра до съответния орган, които администрира режима.
- 5.10.** Администрирането на регистъра в частта за регулаторните режими **да се предостави за обслужване на основата на публично-частното партньорство.** По този начин ще се постигне по-голяма ефективност от дейността на регистъра, както и постигане на целите за облекчаване на бизнес средата чрез по-добро административно регулиране.

Такава е практиката във Великобритания, като държавата напълно се е отдръпнала от регулиране в някои сфери на стопанския живот и е предоставила изпълнението на неправителствени организации. (*Приложение 8*).

Изграждането на регистър, като се следват направените препоръки, и облекчаването на бизнес регулациите ще има осезаемо въздействие върху икономическия растеж и заетостта, привличането на чуждестранни инвеститори и развитието на предприемачеството.

Създаването на съвременен регистър, следващ водещия европейски опит, ще го превърне в мощно средство за ограничаване на корупционните практики, основа за развитието на конкурентоспособна икономика.

Приложение 1

Списък на закони, за които е направен преглед на регулаторните режими

ОКОЛНА СРЕДА	
1.	Закон за опазване на околната среда
2.	Закон за защита от вредното въздействие на хим. вещества, препарати и продукти
3.	Закон за водите
4.	Закон за управление на отпадъците
5.	Закон за чистотата на атмосферния въздух
6.	Закон за подземните богатства
7.	Закон за биологичното разнообразие
8.	Закон за защитените територии
9.	Закон за защита от шума в околната среда
10.	Закон за лова и опазване на дивеча
11.	Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците в околната среда
ТРАНСПОРТ	
12.	Закон за автомобилните превози
13.	Закон за движението по пътищата
14.	Закон за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на РБ
15.	Закон за железопътния транспорт
16.	Закон за гражданското въздухоплаване
17.	Кодекс на търговското корабоплаване
ТЪРГОВИЯ	
18.	Закон за тютюна и тютюневите изделия
19.	Закон за виното и спиртните напитки
20.	Закон за занаятите
21.	Закон за акцизите
22.	Закон за защита на потребителите и за правилата за търговия
АДМИНИСТРАЦИЯ	
23.	Закон за електронния документ и електронния подпис
24.	Закон за гражданската регистрация
ЕНЕРГЕТИКА	
25.	Закон за енергетиката
26.	Закон за енергийната ефективност
27.	Закон за безопасно използване на ядрената енергетика
СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА / ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	
28.	Закон за закрила на детето
29.	Закон за защита на личните данни
30.	Закон за здравето
31.	Закон за лекарствата и аптеките в хуманната медицина
32.	Закон за лечебните заведения
33.	Закон за храните
34.	Закон за народното здраве

ЗЕМЕДЕЛИЕ	
35.	Закон за лечебните растения
36.	Закон за подпомагане на земеделските производители
37.	Закон за защита на животните
38.	Закон за опазване на земеделските земи
39.	Закон за опазване на селскостопанското имущество
40.	Закон за пчеларството
41.	Закон за съхранение и търговия със зърно
42.	Закон за фуражите
43.	Закон за ветеринарномедицинската дейност
44.	Закон за посевния и посадъчния материал
45.	Закон за горите
46.	Закон за регистрация и контрол на земеделската и горската техника
ПРАВОСЪДИЕ	
47.	Закон за нотариусите и нотариалната дейност
48.	Закон за юридическите лица с нестопанска цел
49.	Закон за особените залози
ВЪТРЕШНИ РАБОТИ	
50.	Закон за мерките срещу изпиране на пари
51.	Закон за мерките срещу финансирането на тероризма
52.	Закон за контрола върху наркотичните вещества и прекурсорите
53.	Закон за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите
54.	Закон за контрол на външнотърговската дейност с оръжие и със стоки и технологии с възможна двойна употреба
ИКОНОМИКА/ФИНАНСИ	
55.	Закон за стоковите борси и тържища
56.	Закон за техническите изисквания към продуктите
57.	Закон за измерванията
58.	Закон за банките
59.	Закон за комисията за финансов надзор
60.	Закон за публичното предлагане на ценни книжа
61.	Кодекса за застраховането
62.	Закона за здравното осигуряване
63.	Кодекса за социално осигуряване
64.	Закона за дружествата със специална инвестиционна цел
65.	Закон за акцизите и данъчните складове
66.	Закон за туризма
ОБРАЗОВАНИЕ	
67.	Закон за професионалното образование и обучение
68.	Закон за народната просвета
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ	
69.	Закон за устройство на територията
70.	Закон за кадастъра и имотния регистър

Приложение 2.

Списък на регулаторните режими, изведени от разглежданото законодателство

Лицензионни режими

1. Лицензиране за извършване на дейност като фондова борса
2. Лицензиране за извършване на дейност като инвестиционен посредник
3. Лиценз за извършване на дейност като организатор на неофициален пазар на ценни книжа
4. Лиценз за извършване на дейност като инвестиционно дружество
5. Лиценз за брокер на ценни книжа и инвестиционен консултант
6. Лиценз за управляващо дружество
7. Лицензиране за организиране и управление на договорен фонд
8. Лицензиране на здравноосигурителни дружества
9. Лицензиране на актюери на пенсионноосигурителни дружества и фондове за допълнително пенсионно осигуряване
10. Лицензиране на осигурителните дружества, осъществяващи дейност по допълнително социално осигуряване
11. Лицензиране за извършване на застраховане на взаимозастрахователна кооперация
12. Лицензиране за извършване на дейност като дружество със специална инвестиционна цел
13. Лицензиране за извършване на банкова дейност
14. Лицензиране за извършване на банкова дейност чрез клон на чуждестранна банка
15. Лицензиране за управление на данъчен склад за производство и/или за складиране на акцизни стоки
16. Лицензиране на външнотърговска дейност със стоки и технологии с възможна двойна употреба
17. Лицензиране за извършване на частна охранителна дейност
18. Лицензиране за производство на компактдискове и матрици за производство на компактдискове
19. Лицензиране за производство, преработване, съхраняване, търговия на едро в страната, внос, износ, транзит, пренасяне и превозване на наркотични вещества
20. Лицензиране за търговия на дребно и съхраняване на наркотични вещества
21. Лицензиране на доставчиците на социални услуги за деца
22. Лиценз на консултант за извършване на дейност по оценяване съответствието на инвестиционните проекти и/или упражняване на строителен надзор
23. Лицензиране на публичните складове за зърно
24. Лицензиране за извършване на търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали
25. Лицензиране за използване на източници на йонизиращи лъчения за стопански, медицински или научни цели или за осъществяване на контролни функции

26. Лицензиране за производство на източници на йонизиращи лъчения или на части за тях
27. Лицензиране за работа с източници на йонизиращи лъчения с цел техническо обслужване, монтаж, демонтаж, измервания, строителни и ремонтни дейности и други услуги – за лица, които използват или произвеждат източници на йонизиращи лъчения или части за тях
28. Лицензиране за превоз на радиоактивни вещества
29. Лицензиране за специализирано обучение
30. Лицензиране за внос и износ на източници на йонизиращи лъчения или на части за тях
31. Лицензиране за производство на електрическа и/или топлинна енергия
32. Лицензиране за пренос на електрическа енергия, топлинна енергия или природен газ
33. Лицензиране за разпределение на електрическа енергия или природен газ
34. Лицензиране за съхранение на природен газ
35. Лицензиране за търговия с електрическа енергия
36. Лицензиране за организиране на пазар на електрическа енергия
37. Лицензиране за обществена доставка на електрическа енергия или природен газ
38. Лицензиране за обществено снабдяване с електрическа енергия или природен газ
39. Лицензиране за транзитен пренос на природен газ
40. Лицензиране за извършване на международен превоз на пътници и товари от български превозвач
41. Лицензиране за извършване на обществен превоз на пътници на територията на Република България
42. Лицензиране за извършване на обществен превоз на товари на територията на Република България
43. Лицензиране за превози на пътници и товари с жп-транспорт
44. Лицензиране за извършване на проверка на техническата изправност на возилата за осигуряване на безопасна експлоатация по жп-инфраструктура и проверка на съответствието на правоспособността и квалификацията на персонала, зает пряко с управлението им
45. Лиценз за превоз на товари по вътрешни водни пътища
46. Лицензиране за извършване на универсална пощенска услуга или част от универсална пощенска услуга
47. Индивидуални лицензи по Закона за далекосъобщенията
 - Индивидуална лицензия № 106 за осъществяване на далекосъобщения чрез обособена далекосъобщителна подвижна мрежа за персонално повикване
 - Индивидуална лицензия № 112 за осъществяване на далекосъобщения чрез обособена далекосъобщителна мрежа от неподвижната спътникова радиослужба
 - Индивидуална лицензия № 113 за осъществяване на далекосъобщения чрез обособена далекосъобщителна мрежа от неподвижната радиослужба от вида „точка към точка”
 - Индивидуална лицензия № 115 за осъществяване на далекосъобщения чрез обособена далекосъобщителна мрежа от неподвижна радиослужба - от вида “точка към много точки”

- Индивидуална лицензия № 110 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт GSM с национално покритие
- Индивидуална лицензия № 101 за осъществяване на далекосъобщения чрез налична и/или нова далекосъобщителна мрежа за наземно радиоразпръскване на радиосигнали с местно покритие
- Индивидуална лицензия № 101 за осъществяване на далекосъобщения чрез налична и/или нова далекосъобщителна мрежа за наземно радиоразпръскване на радиосигнали с национално покритие
- Индивидуална лицензия № 101 за осъществяване на далекосъобщения чрез налична и/или нова далекосъобщителна мрежа за наземно радиоразпръскване на телевизионни сигнали с местно покритие
- Индивидуална лицензия № 101 за осъществяване на далекосъобщения чрез налична и/или нова далекосъобщителна мрежа за наземно радиоразпръскване на телевизионни сигнали с национално покритие
- Типов образец на ИЛ №108 за предоставяне на позиция на геостационарната орбита, определена за Република България за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена спътникова система“BUL02000”от радиослужба спътниково радиоразпръскване
- Типов образец на ИЛ №108 за предоставяне на позиция на геостационарната орбита, определена за Република България за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена спътникова система“BUL00000”от радиослужба спътниково радиоразпръскване
- Индивидуална лицензия № 111Б за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт UMTS с национално покритие
- Индивидуална лицензия №112 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа от неподвижната спътникова радиослужба
- Индивидуална лицензия № 113 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа от неподвижната радиослужба от вида “точка към точка”
- Индивидуална лицензия № 114 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна клетъчна мрежа по стандарт NMT с национално покритие
- Индивидуална лицензия № 115 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа от неподвижната радиослужба от вида “точка към много точки” с национално покритие
- Индивидуална лицензия № 116А за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена фиксирана мрежа и предоставяне на фиксирана гласова телефонна услуга
- Индивидуална лицензия № 116Б за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа за

предоставяне на услугата достъп до гласова телефонна услуга чрез услугата “избор на оператор”

- Индивидуална лицензия № 117 за осъществяване на далекосъобщения с предоставен индивидуално определен ограничен ресурс – номера, чрез обществена далекосъобщителна мрежа за пренос на данни и предоставяне на далекосъобщителни услуги чрез нея
- Индивидуална лицензия № 121 за осъществяване на далекосъобщения чрез далекосъобщителна мрежа за предоставяне на услугата линии под наем включително международни линии под наем
- Индивидуална лицензия № 122 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна подвижна мрежа по стандарт TETRA с национално покритие

48. Лицензиране за въздушен превозвач

49. Лицензиране за техническо обслужване и ремонт на авиационна техника

50. Лиценз за извършване на растителнозащитни услуги

51. Лицензиране на зоологическа градина

52. Лицензиране на центрове за професионално обучение и центрове за информация и професионално ориентиране

53. Лицензиране на изпълнители при възстановяване на собствеността върху земеделски земи и гори и земи от горския фонд

54. Лиценз за осъществяване на технически надзор на съоръжения с повишена опасност

Регистрационни режими

1. Регистрация на стационарен търговски обект

2. Регистрация на производителите на винено грозде, вино и други продукти от грозде и вино

3. Регистрация на производителите на спирт, дестилати и спиртни напитки

4. Регистрация на специализираните малки обекти за дестилиране

5. Регистрация на обектите за винопроизводство на малки винопроизводители

6. Регистрация на лозарско стопанство

7. Регистрация на малки обекти за дестилиране, предназначени за производство на ракия (пункове за изваряване на ракия)

8. Категоризиране на туристически обект и вписването им в регистър хижи

9. Регистрация за осъществяване на туроператорска и туристическа агентска дейност

10. Заверяване регистрите за настанените туристи на лицата, извършващи туристическа дейност хотелиерство на територията на общината

11. Регистрация на тютюнопроизводители и на площи за отглеждане на тютюн

12. Регистрация на упражняващите частна ветеринарномедицинска практика

13. Регистрация на собствениците на свине, отглеждани при пасищни условия (Закон за ветеринарномедицинската дейност)

14. Регистрация на животните на територията на община

15. Регистрация на пчелини и пчелни семейства

16. Регистриране въвеждането в експлоатация на строителен обект и издаване на удостоверение
17. Регистриране на културни организации
18. Регистриране на меценатите
19. Регистриране на обектите с обществено предназначение
20. Регистриране на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност в централния регистър
21. Регистрация за осъществяване на дейност по самоохрана
22. Регистриране на експерти, които извършват екологична оценка и ОВОС
23. Регистрация на дейността по събиране, транспортиране и временно съхраняване на отпадъци, които нямат опасни свойства
24. Регистрация за внасяне на отпадъци, предназначени за оползотворяване
25. Нетарифни ограничения при внос/износ на стоки, наложени от мерките на търговската политика
26. Регистрация за упражняване на индивидуална медицинска практика
27. Регистрация на администраторите на лични данни
28. Регистрация на географско означение. Вписване на ползвател на регистрирано географско означение
29. Регистрация на дрогерия
30. Регистрация на земеделска и горска техника
31. Регистрация на зърнохранилищата
32. Регистрация на лечебни заведения за извънболнична помощ и хосписи
33. Регистрация на лицата, които развъждат и отглеждат риба и други водни организми
34. Регистрация на лицата, които упражняват неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве
35. Регистрация на марка на територията на република България
36. Регистрация на обекти за производство и търговия с храни
37. Регистрация на обменно бюро
38. Регистрация на промишлен дизайн на територията на република България
39. Регистрация на топология на интегрална схема
40. Регистрация на търговци на зърно
41. Регистрация на търговците на посевен и посадъчен материал
42. Регистрация на търговците, извършващи дейности в горския фонд
43. Регистрация на физическите лица, упражняващи частна лесовъдска практика
44. Регистриране на експерти, извършващи екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда
45. Регистриране на земеделски производители
46. Регистриране на ловни дружини и ловни трофеи
47. Регистриране на лицата, които извършват добиване, преработване и сделки с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия с и от тях по занятие
48. Регистриране на наименованията на артистичните групи
49. Регистриране на пощенски оператори за извършване на неуниверсални пощенски услуги
50. Регистриране на търговско представителство на чуждестранно юридическо лице

51. Регистриране на цени на лекарствени продукти, отпускани без лекарско предписание
52. Регистриране със сертификат на новите сортове растения и породи животни в Република България
53. Откриване на приюти за временно настаняване на жертвите на трафика на хора
54. Регистрация на строежи от 4-та и 5-та категория
55. Регистриране на български филмови продуценти, разпространителни на филми в България, на киносалоните и филмите, получили виза за разпространение и показ в България
56. Регистриране на частни културни организации и институти
57. Регистриране на народните читалища
58. Регистриране на движими паметници на културата

Разрешителни режими

1. Разрешение за ползване на място за извършване на амбулантна търговия
2. Разрешение за търговия на дребно с тютюневи изделия
3. Разрешения за таксиметров превоз на пътници
4. Съгласувания в областта на транспортната дейност
5. Разрешение за поставяне на преместваеми обекти за търговски и други обслужващи дейности
6. Разрешение за поставяне на рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи върху недвижими имоти
7. Разрешение за отсичане или изкореняване на дълготрайни декоративни дървета и дървета с историческо значение
8. Разрешение за отсичане и изкореняване до пет дървета и лозя до 1 декар в селскостопанските земи и по границите между тях, както и по водните течения и пътища
9. Разрешение за ползване на лечебните растения
10. Разрешение за изхвърляне, събиране, превозване, претоварване, обезвреждане и оползотворяване на битови и строителни отпадъци
11. Разрешение за дейности извън и от специално ползване на общинските пътища
12. Разрешение за строеж
13. Издаване на акт за узаконяване
14. Разрешения и съгласувания във връзка с безопасността на движението в общината
15. Разрешение за временно съхраняване на радиоактивни вещества, получени при извършването на дейности с източници на йонизиращи лъчения или свързани с такава дейност
16. Разрешение за делба на движими и недвижими паметници на културата
17. Разрешение за еднократен превоз на радиоактивни вещества
18. Издаване на разрешение за извършване на безмитна търговия от безмитен оператор
19. Разрешение за извършване на брокерска дейност на стокова борса
20. Разрешение за извършване на дейност като стокова борса
21. Разрешение за извършване на дейност на свободна практика от чужденци в република България

22. Разрешение за извършване на дейности по пожарна и аварийна безопасност от търговци
23. Разрешение за извършване на дейности по чл. 73, ал. 1 от закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите
24. Разрешение за извършване на ремонтни дейности по огнестрелни оръжия и боеприпаси
25. Разрешение за изграждане на временен строеж
26. Разрешение за концентрация на стопанска дейност
27. Разрешение за обучение на кандидати за придобиване на правоспособност за управление на МПС
28. Разрешение за организиране на лотарийни, тото и лото игри, залагания и томболи
29. Разрешение за организиране на стоково тържище
30. Разрешение за организиране на хазартни игри в игрална зала
31. Разрешение за организиране на хазартни игри в игрално казино
32. Разрешение за откриване на аптека
33. Разрешение за откриване на бинго зала
34. Разрешение за отпечатване на акции и облигации от търговски дружества
35. Разрешение за отпечатване на билети, фишове и талони за провеждане на хазартни игри
36. Разрешение за отпечатване на ценни книжа
37. Разрешение за ползване на строежите от първа до трета категория
38. Разрешение за пренасяне на взривни вещества, огнестрелни оръжия и боеприпаси
39. Разрешение за придобиване, съхраняване и употреба на взривни вещества
40. Разрешение за придобиване, съхраняване, носене и употреба на огнестрелно оръжие и боеприпаси
41. Разрешение за провеждане на допълнително обучение на водачите на моторни превозни средства за частично възстановяване на отнети контролни точки
42. Разрешение за провеждане на клинични изпитвания на лекарства върху хора
43. Разрешение за производство и заготовка на посевен и посадъчен материал
44. Разрешение за производство на ветеринарномедицински продукти
45. Разрешение за производство на взривни вещества, огнестрелни оръжия и боеприпаси
46. Разрешение за промишлена обработка на тютюн
47. Разрешение за производство на тютюневи изделия
48. Разрешение за производство, внос и разпространение на игрални автомати и съоръжения
49. Разрешение за производство, внос, продажба и поддържане на помощни средства, приспособления и съоръжения за хора с увреждания
50. Разрешение за разполагане на обект с източник на йонизиращи лъчения на определена площадка
51. Разрешение за строеж в неурегулирани малки населени места или части от тях

52. Разрешение за строеж в урбанизираните територии от главния архитект на общината (района)
53. Разрешение за строеж въз основа на одобрен идеен инвестиционен проект
54. Разрешение за строеж извън границите на урбанизираните територии
55. Разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и фелдшери
56. Разрешение за транзитен превоз на ядрен материал, радиоактивни отпадъци, отработено гориво или други радиоактивни вещества
57. Разрешение за търговия на едро с лекарства
58. Разрешение за търговия с взривни вещества, огнестрелни оръжия и боеприпаси
59. Разрешение за употреба на лекарствени продукти
60. разрешение за внос и износ на наркотични вещества от приложения № 1, 2 и 3 към закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите
61. Разрешение за международен превоз на пътници по редовна автобусна линия
62. Разрешение за откриване на ветеринарномедицинска аптека
63. Разрешение за търговия на едро с ветеринарномедицински продукти
64. Свидетелства на авиационните оператори
65. Разрешение на строителство в горския фонд
66. Разрешение на строителство в земеделски земи
67. Разрешение на строителство при условията на комплексен проект за инвестиционна инициатива

Приложение 3.

Списък на регулаторните режими, изведени от разглежданото законодателство

Разрешение за извършване на таксиметров превоз на пътници

Нормативна база:

- ЗАКОН за автомобилните превози (ЗАвтП)

Обща характеристика на производството

Процедурата е насочена към физическите и юридически лица, регистрирани като търговци и желаещи да извършват таксиметров превоз на пътници, както и за водачи, извършващи дейността от името на регистриран превозвач, но за своя сметка, да получат разрешение за извършване на таксиметров превоз на пътници.

Първо, е необходимо да се извърши регистрация за извършване на таксиметров превоз на пътници при изпълнителна дирекция "Автомобилна администрация". Удостоверение "водач на лек таксиметров автомобил" се издава на лица, които притежават познания в определени области. Изпитите за придобиване на удостоверение "водач на лек таксиметров автомобил" се провеждат от Изпълнителната агенция "Автомобилна администрация", като редът и начинът за извършването им се определят от изпълнителния директор на агенцията и агенцията води регистър на водачите, получили удостоверение "водач на лек таксиметров автомобил".

Второ, таксиметров превоз на пътници се извършва от търговци, притежаващи удостоверение за регистрация и издадено от кмета на общината разрешение за таксиметров превоз на пътници за всеки отделен автомобил.

Противоречия със ЗОАРАКСД:

- В ЗАвтП режимът е определен като "разрешителен", но не е, тъй като не е за отделна сделка, а за извършване на стопанска дейност., т.е. по своя характер и съотнесен към режимите по ЗОАРАКСД следва да се регламентира като регистрационен. Изпълнителната дирекция "Автомобилна администрация" е централният орган, който администрира режима, така както е предвидено в закона.
- Макар в ЗАвтП да се визира издаване на "удостоверение" за регистриране на извършване на таксиметров превоз на пътници, режимът не е регистрационен, защото централният орган взема решение по целесъобразност, а не само по законосъобразност на представените документи.
- В ЗАвтП е предвиден срок за издаденото "разрешение" от общините – не по-кратък от 12 месеца, а по ЗОАРАКСД – регистрациите важат за не по-малко то 3 г.
- Ролята на общината и документите, които издава не покриват критериите нито на регистрационен режим (има преценка по целесъобразност), нито на регулативен режим за отделна или еднократна сделка (разрешение).

Препоръки:

1. Режимът фактически да се състои от два режима – регистрационен (при издаването на регистрация за извършване на таксиметров превоз на пътници от изпълнителна дирекция "Автомобилна администрация) и разрешителен (при регистрация в общината).
2. Срокът при регистрационния режим не може да бъде по-малък от 3 г. и следва да се направят съответните промени..
3. Да се обедини режима с издаване на удостоверение за таксиметров превоз на пътници.
4. Да се премахне дублирането (изискването за представяне на документи, които могат да се намерят в публичните регистри, включително в Изпълнителната дирекция "Автомобилна администрация")
5. Удостоверенията за регистрация да се публикуват от ИД "АА" в интернет.

Издаване на разрешение за търговия с тютюневи изделия

Нормативна база:

- Закон за тютюна и тютюневите изделия (ЗТТИ)

Обща характеристика на производството

Производството служи за получаване на разрешение за търговия с тютюневи изделия. Терминът "тютюневи изделия" е легално определен в § 1, т. 4 от ЗТТИ - това са всички продукти за пушене, дъвчене, смъркане и орална употреба, доколкото те са дори частична произведени от тютюн: цигарите, пурите, тютюнът за лула, тютюнът за дъвчене, тютюнът за смъркане, тютюневи изделия за орална употреба. Основанието на производството се съдържа в чл. 30, ал. 1, т. 1 от ЗТТИ - режимът на търговия с тютюневи изделия е разрешителен и дейността може да бъде извършвана само след получаване на изрично разрешение. Тютюневи изделия местно производство и от внос се транспортират, пренасят, съхраняват, предлагат или продават в търговски обекти и складове на едро и дребно само с акцизен бандерол, залепен върху потребителската опаковка, съгласно чл. 28 от ЗТТИ.

Производството започва с подаване на заявление до кмета на общината (за градовете с районно деление - до кмета на района по местонахождение на търговския обект) за получаване на разрешение за търговия с тютюневи изделия.

Противоречия със ЗОАРАКСД:

- Режимът е регламентиран като "разрешителен" – издава се разрешение за извършване на стопанска дейност (продажба на тютюневи изделия) и това разрешение се издава от общините.
- На практика се извършва регистрация на търговците, като има и момент на преценка по целесъобразност при проверка за наличието на "самостоятелни помещения или части от тях, позволяващи съхранението и продажбата на тютюневи изделия самостоятелно или с допустими за съвместно съхранение и продажба стоки".

Препоръки:

- В законовите и подзаконовите нормативни актове да се квалифицира правилно режимът като регистрационен, като се направят съответните

промени в закона и се премахне възможността общинските органи да извършват преценка по целесъобразност.

- Документът, който се издава да не е “разрешение”, а - “удостоверение за регистрация”.

Издаване на разрешение за амбулантна търговия

Нормативна база:

- Закон за защита на потребителите и за правилата за търговия (ЗЗППТ)

Обща характеристика на производството

Производството служи за получаване на разрешение за извършване на амбулантна търговия. Това е търговия на дребно на публични места - улици, площи, пазари, панаири и т.н., определени от общините.

Производството започва с подаване на молба (заявление) от търговеца, придружена със съответните документи. Заплаща се такса при издаването на разрешението за посочения в него период в зависимост от зоната, в която се намират терените, където ще се извършва търговията. При ползване на мястото повече от месец таксите се плащат месечно. Разрешението се издава за срок до 3 месеца. Издадените разрешения се вписват в специален регистър.

Противоречия със ЗОАРАКСД:

- Не е лицензионен режим, макар да притежава някои от характеристиките му – издава се разрешение за извършване на стопанска дейност с проверка по целесъобразност и тази проверка е необходима, за да се установи дали няма несъответствия с одобрените от архитекта планове;
- Не се администрира от централен орган, а само - от органите на местната власт
- Не отговаря на критериите за извършване на “отделни” или “еднократни” сделки, а се издава “разрешение”, тъй като в ЗЗППТ се визира “разрешаване”;
- Недостатъчна регламентация – ясно да се дефинира към коя група регулаторни режими по ЗОАРАКСД се отнася настоящият режим.

Препоръки:

- да се прецизира със закон режима, а от там – да се приведат в съответствие и подзаконовите актове на общините
- да се уеднаквят механизмите по прилагане на режима в различните администрации.

Категоризация на туристически обекти

Нормативна база:

- Закон за туризма (ЗТ)

Обща характеристика на производството

Производството служи за получаване на категория на хотели, ресторанти и др. обекти за хранене и подслон, и има за цел да улесни потребителите, като

уеднакви изискванията към тези обекти. Категоризацията на туристически обекти е насочена към унифицирано и стандартизирано описание на обектите с цел прилагане на единна методология при определяне категорията на съответния обект.

Режимът на категоризиране на туристическите обекти се провежда в зависимост от желаната категория – от централни или местни административни органи. От една страна, те са министъра на икономиката и енергетиката чрез Експертна комисия по категоризация на туристически обекти за категоризиране на обекти от по-висша категория, и от друга страна – от кметовете на общините по предложение на Общинска експертна комисия по категоризиране при категоризиране на обекти от по-ниска категория.

Производството започва с подаване на молба (заявление) от търговеца, придружена със съответните документи. Заплащат се такси по тарифа, като те варират в зависимост от обектите и се събират два вида такси – за разглеждане на заявления и за издаване на категорийна символика. Експертната комисия разглежда заявлението и извършва проверка на място, като съставя протокол с предписания и констатации, в следствие на което се взема решение за даване на съответната категория.

Противоречия със ЗОАРАКСД:

- Категоризацията по своя характер е вид лицензи осен режим – налице е преценка по целесъобразност за извършването на стопанска дейност и като такъв следва да се администрира от централни административни органи,
- изисква се подаване на документи, удостоверяващи обстоятелства, които са вписани вече в публичен регистър, т.е. те следва да се доказват само с писмена декларация, представена от кандидата.

Препоръки:

- Облекчаване процедурите и намаляване (специфициране) на сроковете за събиране и работа на експертните комисии към общините.
- Регламентиране в нормативен акт на сроковете, в рамките на които експертните комисии и работни групи извършват предвидените дейности.
- Намаляване броя на изискваните документи и деклариране на обстоятелствата, които вече са вписани в публични регистри.
- Да се унифицират процедурите по работа на експертните комисии на местно ниво за всички общини или за големи, средни и малки
- Да се привличат (уведомяват) местните браншови организации в работата на експертните комисии към общините.
- Да се представи дейността по администриране на този режим на съответните браншови организации, като се премине от “вертикално регулиране” към “хоризонтално”.

Регистрация на търговски обект

Нормативна база

Липсва закон, който да урежда материята по регистрация на търговски обект.

Обикновено режимът се въвежда с наредби на общините, като най-често това са “Наредба за извършване на търговска дейност на територията на съответната община” или с други наименования.

Съгласно разпоредбите на ЗОАРАКСД, регистрационен режим се установява само със закон и, след като такъв закон липсва по отношение на стационарните търговски обекти, очевидно, органите на местно самоуправление нямат право с подзаконов нормативен акт да “въвеждат” такъв регистрационен режим и той следва да е уведомителен или въобще да отпадне.

Анализът наложи становището, че такава регистрация не е необходима – контрол върху изискванията въведени със специални закони, такива като санитарни, противопожарни и др., се извършва от специализирани контролни органи като Данъчна администрация, Министерство на икономиката, Министерство на здравеопазването, Министерство на вътрешните работи, както и от съда. В този смисъл регистрацията на търговски обект дублира проведени вече процедури и е предпоставка за възникване на допълнителни тежести за бизнеса. Липсата на законово основание и противоречието на режима със ЗОАРАКСД е причина регистрацията на търговски обект да не е въведена или да е отменена в някои общини.

Обща характеристика на производството

Режимът, така както се администрира в някои общини, предвижда доказване спазването на изисквания, установени от други разрешителни, лицензионни или регистрационни режими, администрирани от различни специализирани контролни органи.

Противоречия със ЗОАРАКСД

- в много случаи режимът излиза далеч извън рамките на производство по регистриране и навлиза изцяло в разрешителен режим, където се прави преценка по целесъобразност,
- дори да се следва процедурата, тя е извън компетенциите на органите на местна власт, след като законът “мълчи” по въпроса за регистрация на търговски обект,
- в някои общини на органите на местната администрация е дадено право с общинска наредба да извършват контрол за спазване изискванията, наложени със специални закони – например, да извършват контрол по спазване на санитарно-хигиенните изисквания, като проверките съгласно закона се извършват от органите на ХЕИ. **Дублирането на контрола е в пълно противоречие със ЗОАРАКСД и съответните специални закони.**

Препоръки

- Режимът да отпадне или да премине *от регистрационен в уведомителен.*
- Да се въведе единна нормативна уредба на режима.
- Да се осигури засилен последващ контрол.
- Ясни граници на правомощията на контролните органи – да не се дублира контрола на общинските органи с тези на специализираните.
- Уеднаквяване на практиката по прилагането на режима по отношение на таксите.
- Да се унифицират изискванията към представяните документи, молби, образци.

- Еднакви срокове за издаване на удостоверението за регистрация.
- Да се въведе единен срок за валидност – някъде регистрацията е безсрочна, другаде са въведени срокове, които също варират като продължителност.
- Практиката по режима да се разгласява регулярно, да стане публично достояние, като се използват Интернет и местните медии.
- Издаване на брошури или указания към бизнеса за провеждане на процедурите.

Регистрация на търговците на едро и дребно на продукти от грозде или вино и спиртни напитки

Нормативна база

- Закон за виното и спиртните напитки (ЗВЧН)

Обща характеристика на производството

Макар да е отпаднал лицензионният режим от ЗВЧН, в някои общински администрации все още се регистрират търговци, като се прави проверка по целесъобразност и се събират такси. С изменения в Закона за виното и спиртните напитки отпадна лицензионният режим на производителите на вино, спирт и спиртни напитки – режимът е регистрационен, но по отношение на търговията с вино, спирт и спиртни напитки в цитирания закон липсва правна регламентация. Прилаганият режим от общините следва да отпадне или, ако премине в регистрационен, да се издават единствено удостоверения за извършена регистрация срещу съответна такса. Но и законодателят следва изрично да регламентира този режим с нормативен акт.

Проблеми

- Режимът не е прецизиран – липсва законова рамка.
- Някои общини прилагат още “лицензионен” режим, в други общини е установен като регистрационен режим. Когато търговците изобщо не се регистрират и съответно не плащат такси, липсват административни санкции за неплащането на годишни такси.

Препоръки

- Да се унифицира практиката по прилагането на режима.
- Възможни варианти:
 1. Да отпадне режимът и в чл.113 ЗМДТ да отпаднат дължимите годишни такси.
 2. Ако се прецени, че приходите от тези такси са от важно значение за общинските бюджети и на този етап не могат да се заменят с друг източник на приход за общините, трябва да се намери решение те да продължат под една ли друга форма да се плащат от търговците – да се направят законодателни промени – в ЗВЧН с императивни норми да се предвиди задължение на търговците да плащат годишните такси на общините, но режимът трябва да стане уведомителен.
 3. Търговията на едро и дребно с вино и спиртни напитки да се регламентира с отделна Наредба, тъй като делът на този вид търговска дейност в страната е значителен.

Във връзка със Закона за виното и спиртните напитки са въведени още няколко регистрационни режима:

- Регистрация на производителите на спирт, дестилати и спиртни напитки (чл. 40, ал. 3, 4, 5 и 6 и чл. 40а). Регистрацията се извършва в Министерство на икономиката.
- Регистрация на производителите собственици и наематели на пунктове за дестилация на ферментирани плодови материали, предназначени за производство на ракия (пунктове за изваряване на ракия). Регистрацията се извършва в териториалната дирекция на НАП по местонахождение на обекта, като директорът на дирекцията издава удостоверение и изпраща копие на министъра на икономиката и енергетиката в 7-дневен срок. МИЕ го вписва в регистъра на производителите на спирт, дестилати и спиртни напитки. Считаме, че процедурата би следвало да бъде по-опростена, като регистрацията обхване един орган за администриране.

Регистрация на тютюнопроизводителите

Нормативна база

- Закона за тютюна и тютюневите изделия (ЗТТИ)

Обща характеристика на производството

Производството започва с подаване на заявление (по образец) от тютюнопроизводителя до кмета на общината за площи и количества тютюн по типове, произходи и сортове съгласно районирането по ЗТТИ. За да бъде регистриран съответният тютюнопроизводител е необходимо да има отпусната квота за производство на тютюн. Квотите се определят централно – от Министъра на земеделието и горите по предложение на фонд “Тютюн”, и количествата не могат да бъдат по-големи от заявените от купувачите. Квотите са за всяка текуща година по райони, типове, произходи и сортове. Регистрацията в общината е без такси и срокът ѝ на действие е 1 г., като заявлението трябва да е подадено в законовия срок. Удостоверението за регистрация се издава в два оригинала – жълт (за тютюнопроизводителя) и син (предава се при изкупуването на купувача). Удостоверенията имат специална форма и се предоставят на общините от фонд “Тютюн”.

Изводи:

- Регистрацията на тютюнопроизводителите е един от добре регламентирани и със законово основание прилаган регулативен режим. По своята същност той е регистрационен режим и, като такъв, се прилага от общините. Няма двусмислие в тълкуването и прилагането на режима. Режимът отдавна съществува, има традиции и установена практика по прилагането му от общините.
- Строго се спазва издаването на Удостоверение за регистрация, удостоверението се вписва в Националния регистър на тютюнопроизводителите.
- Сроковете по процедурата са ясни и технологично обвързани (от 15 ноември на предходната година до 20 февруари на текущата година) и се спазват.

- В общинските администрации имат добри практики по прилагането на режима, което може да се ползва като “модел” за прилагането на други регулаторни режими.
- В ЗТТИ като приложение е дадена формата на Удостоверение за регистрация-квота, което се издава от общините и по този начин формата е унифицирана за всички общини.

Препоръки:

- Удължаване на срока за прехвърляне на “квота” по права линия с 1 месец,
- Квотата да се преотстъпва, освен по права линия (чл. 11 ал. 1, 2 и 3 на ППЗТТИ), и на други регистрирани тютюнопроизводители
- Целесъобразно ще бъде да се разшири кръгът на преотстъпване на квотите за производството на тютюн, освен по права линия, и на други регистрирани производители в съответната община, но това следва да стане по предложение на Министъра на земеделието и горите и Фонд “Тютюн”, респективно – да се направи промяна на чл.11 от ППЗТТИ. Това предложение е свързано с допълнителна работа и съгласуваност между различни институции – Фонд “Тютюн”, МЗГ, общински служби по земеделие и горите и други. То трябва да отчита районирането на производството на тютюн, почвените характеристики на района, сортовете, които най-добре виреят, промените в пазара, търсенето и т. н.
- Функциите по прилагането на режима “Регистрация на тютюнопроизводителите” да премине към структурите на Фонд “Земеделие” и по-конкретно – към Общинската служба по земеделие и гори. По този начин ще се облекчи работата на общинските администрации, ще се освободи капацитет, необходим по администрирането на други регулаторни режими, по стратегиите за развитие на общината и т. н.

Регистрация на земеделска и горска техника, вкл. промяна в регистрацията и отчисляване от регистрацията

Нормативна база

- Закон за регистрация и контрол на земеделска и горска техника - чл.11 и чл.12;

Обща характеристика на производството

Собствениците на земеделска и горска техника в 30-дневен срок от придобиване собствеността върху самоходна техника с мощност над 10 kW, несамоходни и стационарните машини, съоръжения, инсталации и апарати, използвани в земеделието и горите, са длъжни да я регистрират в общината по постоянния си адрес, респективно – по съдебната си регистрация. Процедурата започва с подаване на заявление до общината, придружено с документи по чл.7 от Наредбата.

Проблеми:

- Режимът не е актуализиран и приведен в съответствие със ЗОАРАКСД

- Режимът се администрира от общинските органи, но те нямат право да осъществяват контрол, тъй като това е от компетенциите на регионалните служби на Контролно-техническата инспекция,
- Съответно няма санкции за собствениците, които не са регистрирали техниката,
- Излишно натоварване на общинската администрация – тя да извършва първоначалната регистрация и промените, а след това да изпраща справки до регионалните служби на Контролно-техническата инспекция, получава се дублиране на функциите.

Препоръки:

- Да се прецизира коя служба да администрира този режим – общината или РСКТИ,
- Да се прецени какъв е икономическият смисъл (разход на ресурси) по администрирането на режима в този вид.

Разрешително за строеж

Нормативна база

- Закон за устройство на територията (ЗУТ)

Обща характеристика на производството

За одобряване на инвестиционния проект и за получаване на разрешение за строеж възложителят представя документи, които са изброени изрично в чл.144 ЗУТ, но те не са значително на брой и не се съдържат в публични регистри, с изключение на документа за собственост. След изменения в ЗУТ много документи и действия на различните администрации са заменени от оценка за съответствието на инвестиционния проект със съществените изисквания към строежите (ОСИП).

Действията на възложителя по набавяне на необходимите административни актове на местно ниво преди започване на строителните работи могат да се групират най-общо, както следва:

- 1) Предварителен етап: изработване на инвестиционен проект; извършване на ОСИП на проекта; сключване на предварителни договори с експлоатационните дружества, предоставящи електроенергия, водоснабдяване, газоснабдяване и т.н. Издаване на разрешението за строеж: съгласуване и одобряване на инвестиционния проект; издаване на разрешение на строеж.
- 2) Последващи действия, необходими за започване на строителството са: сключване на договор за упражняване на строителен надзор между възложителя и консултанта; съставяне на Протоколи за откриване на строителна площадка и за определяне на строителна линия и ниво; заверка на заповедната книга.

ЗУТ въвежда изискването за създаване и поддържане на публичен регистър на издадените разрешения за строеж. Режимът се прилага основно на местно ниво и практиката на всяка община е различна.

Проблеми

- При даване на разрешения за дейности, съпътстващи строителството, като например, разкопаване на улични настилки или отсичане на

дървета, при които редът за тяхното получаване се съдържа в Наредби, издадени от Общинските съвети, няма уеднаквени правила, което може да доведе до административен произвол.

- Някои общини изискват документи, които се съдържат в публични регистри.
- Сроковете за издаване на разрешение за строеж масово не се спазват – няма санкции за органите на местната администрация при неспазване на сроковете.
- Не се изпълнява изискването за еднократно връщане на документацията.
- При заверката на заповедната книга, липсва нормативно посочване на документите, които следва да се представят за извършването ѝ и по този начин се дава възможност на администрацията за субективно тълкуване.
- Практиката на всяка община е различна – няма уеднаквяване на процедурите.
- Често работното време не е гъвкаво и не улеснява заявителите.
- Макар със ЗУТ да е въведено изискването за създаване и поддържане на публичен регистър на издадените разрешения за строеж, такива не могат да се намерят в публичното пространство.
- Повечето общини предоставят в своите сайтове информация за режима - за дължимите такси, компетентните органи, но информацията е сравнително обща, някъде неактуална и не дава възможност на възложителя да си създаде цялостна представа за режима и необходимите документи.
- Макар да се извършват проверки на работата на общинските администрации и от Дирекцията за национален и строителен контрол, наказания се налагат сравнително рядко – при многобройни или драстични нарушения.

Препоръки

- Допълнително да се систематизират изискваните документи и изрично да се посочват в закона, като общините да нямат право да “изискват” допълнителни документи.
- Посочване на документите, необходими за заверка на заповедната книга. Въвеждане на разпоредба, която да регламентира срок за отстраняване на нередности и/или предоставяне на допълнителна информация.
- Да се отстрани практиката да се дублират документи.
- Да няма противоречиво прилагане на режима от отделните общински администрации, т.е. различните органи в рамките на една община да извършват не координирани и противоречащи си действия.
- Необходимо е създаване на механизми за ефективен административен контрол върху общините и налагане на санкции за органите, които нарушават прилагането на закона по отношение на режима.

Удостоверение за ползване на строежи

Нормативна база

- Закон за устройство на територията – чл.177

Обща характеристика на производството

От компетенциите на органите на местната власт е издаване на *удостоверение за ползване* за строежите от четвърта и пета категория. За строежите от първа, втора и трета категория компетентният орган е ДНСК. Процедурата започва с подаване на искане за издаване на удостоверение за ползване; извършва се проверка на строежа на място и по документи, и завършва с издаване на удостоверение за ползване – в 7-дневен срок от постъпване на искането. Независимо от наименованието си, издаването на удостоверение за ползване представлява провеждане на разрешителен, а не регистрационен режим по смисъла на ЗОАРАКСД, тъй като при издаването му главният архитект извършва преценка за целесъобразност в рамките на закона. Удостоверението се издава за отделно действие – въвеждане в експлоатация на всеки отделен обект, и правата по удостоверението не могат да бъдат прехвърляни към друг обект.

Проблеми

- Не е установен в закона срок за отстраняване на нередности и/или внасяне на допълнителни документи, а е предоставил на администрацията да решава, което често води до ненужно забавяне на процедурата.
- При установяване на категорията на строежа, с оглед определяне на реда за въвеждането му в експлоатация.
- Сроковете за издаване на удостоверение за ползване не се спазват, като понякога времето, необходимо за получаване на документа достига над 101 дни (според проучването на “Витоша рисърч”).
- При провеждане на приемателните комисии, главният архитект да „изисква представяне на допълнителни документи, предвидени в закон, съобразно спецификата на строежа”.

Препоръки

- прецизиране на номенклатурата на видовете строежи,
- изчерпателно посочване на документите, които се изискват от членовете на ДПК,
- въвеждане на разграничителни критерии между първите три категории строежи по отношение на документите, сроковете и процедурата за издаване на разрешение за ползване,
- нормативно регламентиране на условията и реда, при които се издава удостоверение за ползване, както и хипотезите, при които се постановява отказ,
- въвеждане на срок за отстраняване на нередности и/или предоставяне на допълнителна информация,
- въвеждане на изискване за поддържане на публичен регистър на издадените разрешения за ползване от РДНСК,
- основна пречка пред бизнеса се явява неспазването на нормативно определените срокове,
- необходимо е създаване на механизми за ефективен административен контрол върху общините и ДНСК.

Разрешение за поставяне на преместваеми съоръжения върху поземлени имоти

Нормативна база

- Закон за устройство на територията ЗУТ - чл.56

Обща характеристика на производството

Режимът се отнася за поставянето върху поземлени имоти на преместваеми обекти за търговски и други обслужващи дейности – павилиони, кабинни, маси, както и други елементи на градското обзавеждане (спирки на масовия градски транспорт, пейки, осветителни тела, съдове за събиране на отпадъци, чешми, фонтани, часовници и други), които не са трайно свързани с терена.

Разрешението за поставяне се издава по ред, установен с наредба на общинския съвет, а за държавни и общински имоти – и въз основа на схема, одобрена от главния архитект на общината. За държавните имоти схемата се одобрява след съгласуване със съответната централна администрация, която стопанисва имота, а в останалите случаи – с областния управител.

Проблеми

- В много общини липсват такива наредби или не са посочени, че съществуват.
- Не са публично достояние.
- Съществуват различия в процедурите за отделните общини, липсват единни изисквания.

Препоръки

- Да се въведе наредба, която да регламентира процедурата,
- Наредбата да е достъпна,
- Да се уеднаквят процедурите в общините.

Разрешение за поставяне на рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи върху недвижими имоти

Нормативна база

- Закон за устройство на територията ЗУТ - чл. 57

Обща характеристика на производството

Върху недвижими имоти могат да се поставят рекламни, информационни и монументално-декоративни елементи, въз основа на разрешение за поставяне, издадено по ред, установен с наредба на общинския съвет.

Проблеми

- В много общини липсват такива наредби или не са посочени, че съществуват
- Не са публично достояние
- Различия в процедурите за отделните общини, липса на единни изисквания

Препоръки

- Да се въведе наредба, която да регламентира процедурата,
- Наредбата да е достъпна,
- Да се уеднаквят процедурите в общините.

Издаване на разрешително за странични ползвания от гори и земи от горския фонд. Издаване на разрешително за извършване на сеч и извоз на дървен материал

Нормативна база

- Закон за горите (ЗГ)

Обща характеристика на производството

Страничните ползвания на гори и земи от горския фонд, когато представляват стопанска дейност, се извършват при условията и по реда, указани в писмено разрешително. Разрешителните за общински гори се издават след заплащане на такси. Размерът на таксите за страничните ползвания, добити от гори общинска собственост, се определят от общинските съвети в размер, не по-малък от размера, определен с тарифа на Министерския съвет за ползванията от държавния горски фонд. За предоставяне право на ползване върху гори и земи – общинска собственост, се подава писмено заявление до кмета на общината, който назначава комисия за разглеждане на постъпилите заявления, която съставя протокол с предложение до общинския съвет.

Противоречия със ЗОАРАКСД

- В Закона за горите да се замени “разрешително” с “разрешително”, тъй като режимът изцяло отговаря на характеристиките на разрешителния режим за извършване на отделни сделки по ЗОАРАКСД.

Разрешение за отсичане и изкореняване до 5 дървета и на лозя до 1 дка. Разрешение за отсичане и изкореняване на по-голям брой дървета и на лозя над 1 декар

Нормативна база

- Закон за опазване на селскостопанското имущество – чл.32

Разрешението се дава от кмета на района или кметството, въз основа на писмена молба и при наличие на уважителни причини (до 5 дървета и на лозя до 1 дка).

Разрешението се дава от началника на управление "Земеделие" при общинската администрация, въз основа на писмена молба и при наличие на крайно уважителни причини (по-голям брой дървета и на лозя над 1 декар).

Проблеми

- режимът изцяло отговаря на характеристиките на разрешителния режим за извършване на отделни сделки по ЗОАРАКСД,
- отказите се обжалват пред кметовете на общините.
- В много общини липсват такива наредби или не са посочени, че съществуват.
- Не са публично достояние.
- Различия в процедурите за отделните общини, липса на единни изисквания.

Препоръки

- Да се въведе наредба, която да регламентира процедурата и да е достъпна.
- Да се уеднаквят процедурите в общините.

Приложение 4.

Обща характеристика на режимите

Съгласно ЗОАРАКСД регулаторните режими, посредством които се ограничава административното регулиране и административния контрол върху цялостната стопанската дейност (а не върху отделните сделки), прилагани от органите на централната и местната власт, се разделят на два вида:

- Лицензионни режими,
- Регистрационни режими.

Лицензионни режими

Съществената и отличителна черта на лицензирането е, че административният орган прилага оперативна самостоятелност и има право на преценка по целесъобразност, когато разрешава или отказва извършването на определена стопанска дейност. Лиценз се издава само от централен административен орган. Лиценз може да се издава само за стопански дейности, които са свързани с обекти, изключителна държавна собственост, както и за обекти, върху които държавата осъществява суверенни права или пораждат повишен риск за националната сигурност или обществения ред в България, личните или имуществени права на гражданите или правата на юридическите лица, както и за околната среда и са посочени в специален списък – приложение към закона. Основни изисквания във връзка с лицензионните режими са:

- Във всички случаи, в които има решение относно извършването на стопанска дейност по целесъобразност и/или отказ се издава лиценз.
- **Органите на местната власт не могат да извършват административно регулиране на стопански дейности, при което да решават по целесъобразност и не могат да издават лицензи.**
- Лицензът се издава без срок, освен в посочените в закона случаи.
- Правата по него не подлежат на прехвърляне или преотстъпване.
- Не може да се пристъпи към извършване на съответна стопанска дейност без наличието на изисквания от закон лиценз.
- Закон, с който се въвежда лиценз трябва да регламентира изчерпателно изискванията за издаването му и основанията за отказ, както и особените правила в производството по издаване, спиране, прекратяване и отнемане на лиценза.
- Проектите за нормативни актове, с които се въвеждат лицензионни режими подлежат на задължително публично обсъждане.
- Лицензиращият орган трябва да създава и поддържа публичен регистър за издадените, спрени и прекратени лицензи.
- Лицензиращият орган трябва да прилага единни процедури за контрол.

Регистрационни режими

При регистрационния режим, компетентността на регистриращия административен орган е обвързана (без свобода на действие) и той няма право на преценка по целесъобразност. Действието на административният орган се простира само до проверка на съответствието и наличието на изискуемите за съответната регистрация документи. Основни изисквания, във връзка с регистрационните режими са:

- Въвеждат се само и единствено със закон при наличието на риск за националната сигурност или за обществения ред в Република България, личните или за имуществените права на гражданите и на юридическите лица или за околната среда и само относно нормативните изисквания, чието спазване може да се удостовери чрез проверка по документи и/или на място.
- Действието на регистрацията е безсрочно, а когато е ограничено със срок, той не може да бъде по-кратък от три години.
- Издаденият административен акт има декларативен характер.
- Резултатите от тази процедура са три: издаване на удостоверение за вписване; отказ на вписване и прилагане на принципа на “мълчаливо съгласие”.
- Регистриращият орган създава и поддържа публичен регистър, в който вписва всяко лице, за което е установил спазването на нормативните изисквания за извършване на съответната стопанска дейност;

Регулаторни режими, прилагани по отношение на отделни сделки или действия

В ЗОАРАКСД са регламентирани три вида режими при извършване на отделни сделки или действия:

- Разрешителен
- Удостоверителен
- Уведомителен

В закона се прави разграничение относно характера и обхвата на стопанска дейност, за която се прилагат регулаторните режими – за “отделни сделки и действия” или “еднократни сделки или действия”.

При издаването на **разрешение** административният орган преценява и решава по целесъобразност в границите, определени със закона, дали съответната сделка или действие могат да бъдат извършени, както и техният обхват по съдържание, по време и по място. Издаването на разрешение е необходимо, само когато извършването на тази сделка или действие поражда повишен риск за националната сигурност или обществения ред в страната, за личните или за имуществените права на гражданите или на юридическите лица, или за околната среда.

При **удостоверителния режим** за отделна сделка или действие, органът проверява дали са спазени нормативните изисквания и при установяване на тяхното спазване “разрешава”, като без право на преценка по целесъобразност извършването на сделката или действието.

Уведомителният режим е най-близко до идеята за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, прилаган от органите на централната и местната власт. Посоката на уведомлението е от бизнеса към овластения административен орган – т. е. от лицето, което предприема да извършва дадена сделка или дейност. Този режим се прилага, когато “закон предвижда задължение за лицата за предварително или последващо уведомяване на административен орган”. Лицето, което извършва дадена сделка или действие, представя пред съответния административен орган писмени сведения за тяхното съдържание, както и за мястото, времето и начина на извършването им. При него е налице презумпцията за “мълчаливото съгласие”, приложима за разрешителния и удостоверителния режими за извършване на еднократни сделки или действия.

При съпоставяне на регулаторните режими се очертават следните прилики и отличителни особености:

- **Лицензионният и разрешителният** режими се въвеждат, когато е налице повишен риск, като се прилагат еднакви принципи и подходи, касаещи процедурите и контрола. И при двата вида режима, компетентният орган по администрирането **прави преценка по целесъобразност**. Отличителна разлика е, че лицензионният режим се прилага по отношение на цялата стопанската дейност, докато разрешителният касае само извършването на отделни сделки или действия от стопанската дейност.
- **И при регистрационния и удостоверителния** режими отсъства признакът “право на преценка по целесъобразност” на административния орган, като той проверява единствено дали са спазени нормативните изисквания и при установяване на тяхното спазване „регистрира” или “удостоверява”. Това, което отличава регистрационния режим от удостоверителния е, че на регистрация подлежи стопанската дейност, докато удостоверението касае само извършването на отделни сделки или действия.

Приложение 5.

ОСНОВНИ ОТЛИЧИТЕЛНИ БЕЛЕЗИ НА РЕГУЛАТОРНИТЕ РЕЖИМИ

Регулаторни режими по ЗОАРАКСД	За каква дейност се отнася	Решаване по целе-съобразност	Приложимост на мълчаливото съгласие	Орган по прилагането	Документ, който се издава	Срок на действие	Оповестяване
ЛИЦЕНЗИОНЕН	Стопанска дейност	да	не	<ul style="list-style-type: none"> ▪ централен 	Лиценз	Безсрочен, освен в случаите, за лицензиране на обекти, изключителна държавна собственост	Публичен регистър
РЕГИСТРАЦИОНЕН	Стопанска дейност	не	не	<ul style="list-style-type: none"> ▪ централен ▪ местен 	Удостоверение за регистрация	Безсрочен. Когато действието на регистрацията и удостоверението е ограничено със срок, той не може да бъде по-кратък от три години	Публичен регистър
РАЗРЕШИТЕЛЕН	За отделна сделка	да	да	<ul style="list-style-type: none"> ▪ централен ▪ местен 	Разрешение	Различен срок в зависимост от характера и вида на сделката или действието	Не е предвиден публичен регистър
УВЕДОМИТЕЛЕН	За отделна сделка и действие	не	да	<ul style="list-style-type: none"> ▪ централен ▪ местен 	Уведомление (предварително и последващо)	Различен срок в зависимост от характера и вида на сделката или действието	Не е предвиден публичен регистър
УДОСТОВЕРИТЕЛЕН	За отделна сделка и действие	не	да	<ul style="list-style-type: none"> ▪ централен ▪ местен 	Удостоверение	Различен срок в зависимост от характера и вида на сделката или действието	Не е предвиден публичен регистър

Приложение 6.

Структура и администрирани режими от отделните органи в България

ОРГАН И СТРУКТУРИ, обобщени под орган	Лицензионен		Регистрационен		Разрешителен		Общо		
	Брой режими	Брой препоръки	Брой режими	Брой препоръки	Брой режими	Брой препоръки	Брой режими	Дял адм.реж.	Брой препоръки
Министерски съвет (МС)			1	1	5	3	6	1.8%	4
Министерство на външните работи (МВнР)					1		1	0.3%	0
Министерство на финансите (МФ)	1	1	3	0	4	3	8	2.4%	4
Министерство на вътрешните работи (МВР)					1		1	0.3%	0
Министерство на отбраната (МО)					1	1	1	0.3%	1
Министерство на икономиката и енергетиката (МИЕ)	7	0	5	1	11	0	23	6.9%	1
Министерство на транспорта (МТ)	9	8	6	1	11	6	26	7.8%	15
Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ)	1	0	0	0	3	1	4	1.2%	1
Министерство на околната среда и водите (МОСВ)	1	1	4	2	22	10	27	8.1%	13
Министерство на земеделието и горите (МЗГ)	10	8	18	5	23	11	51	15.2%	24
Министерство на труда и социалната политика (МТСП)			1	1			1	0.3%	1
Министерство на здравеопазването (МЗ)	3	0	12	1	44	3	59	17.6%	4
Министерство на културата (МК)	3	3	3	2	1	0	7	2.1%	5
Държавна агенция по туризъм			1				1	0.3%	0
Експертна комисия по категоризация на туристически обекти към председателя на Държавната агенция по туризъм и кмет на община			1	1			1	0.3%	1

ОРГАН И СТРУКТУРИ, обобщени под орган	Лицензионен		Регистрационен		Разрешителен		Общо		
	Брой режими	Брой препоръки	Брой режими	Брой препоръки	Брой режими	Брой препоръки	Брой режими	Дял адм.реж.	Брой препоръки
Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН)	1	1	4	2	1		6	1.8%	3
Държавна комисия по енергийно и водно регулиране (ДКЕВР)	13				4		17	5.1%	0
Държавна комисия по стокови борси и тържища					3	3	3	0.9%	3
Агенция за ядрено регулиране (АЯР)	11				23		34	10.1%	0
Национална агенция за приходите (НАП) - териториални дирекции и копие до МИЕ			1	1			1	0.3%	1
Национална агенция за професионално обучение и образование (НАПОО)	2	2					2	0.6%	2
Етична комисия по трансплантация към МС					1		1	0.3%	0
Комисия за финансов надзор	15	11	3		6	1	24	7.2%	12
БНБ	3				12	2	15	4.5%	2
Национална лозаро-винарска камара			1	1			1	0.3%	1
Регионални занаятчийски камари			1				1	0.3%	0
Държавен фонд Земеделие (ЮЛ на извънбюджетна сметка)			1				1	0.3%	0
Национална компания "Пристанища" (държавно предприятие)					1		1	0.3%	0
ОБЩИНИ, областен управител			5	5	6	2	11	3.3%	7
ОБЩО	80	35	71	24	184	46	335	100.0%	105

* броят режими е по-голям от табличния в доклада, поради отчитане на един режим в две или повече структури или поради дефинирането на някои от режимите по отделни обекти – например, продажба на едро, продажба на дребно и др. п.

Приложение 7.

Невключени в Административния регистър разрешителни режими

В Регистъра не са въведени разрешителни режими, администрирани от т.н. независими органи, отчитащи дейността си пред Народното събрание – Комисия за финансов надзор, Комисия за регулиране на съобщенията, други. Разрешителни режими, администрирани от **Комисия за финансов надзор** по Закона за Комисията за финансов надзор, които не присъстват в Регистъра са:

1. Разрешение за прекратяване на дейност като фондова борса
2. Разрешение за преобразуване на инвестиционно дружество
3. Разрешение за сливане, вливане, разделяне и отделяне на застраховател
4. Разрешение за сливане, вливане, разделяне и отделяне на здравноосигурително дружество
5. Разрешение за управление на фонд за допълнително социално осигуряване

Освен тях в Регистъра **не са въведени и актуализирани** разрешителни режими, администрирани от органи на изпълнителната власт, както следва:

6. Разрешение за извършване на брокерска дейност (*администриран от Държавната комисия по стокови борси и тържища*)
7. Разрешение за извършване на дейност като стокова борса (*администриран от Държавната комисия по стокови борси и тържища по Закона за стоковите борси и тържищата*)
8. Разрешение за извършване на дейност като стоково тържище (*администриран от Държавната комисия по стокови борси и тържища по Закона за стоковите борси и тържищата*)
9. Разрешение на организация по оползотворяване на отпадъци (*администриран от Министерството на околната среда и водите по Закон за управление на отпадъците*)
10. Разрешение за водовземане - отнемане на води от водните обекти и/или отклоняването им от тях, използването на енергията на водата

(администриран от Министерството на околната среда и водите по Закон за водите)

11. Разрешение за внос на кожи от малки на видовете тюлени и продукти, получени от тях *(администриран от Министерството на околната среда и водите по Закон за биологичното разнообразие)*
12. Разрешение за износ на животни, зародишни продукти, суровини и храни от животински произход, странични животински продукти и продукти, получени от тях, специфични растителни продукти, фуражни суровини, фуражни добавки и комбинирани фуражи *(администриран от Националната ветеринарномедицинска служба по Закон за ветеринарномедицинската дейност)*
13. Разрешение за търговия и преупаковане на продукти за растителна защита *(администриран от Националната служба за растителна защита по Закона за защита на растенията)*
14. Разрешение за редовни международни въздушни превози до или от летища на територията на Република България *(администриран от Главна дирекция "Гражданска въздухоплавателна администрация" по Закона за гражданското въздухоплаване)*
15. Разрешение за международни полети с нетърговска цел на български и чуждестранни държавни невоенни въздухоплавателни средства *(администриран от министърът на външните работи и министърът на транспорта по Закона за преминаването през и пребиваването на територията на Република България на съюзнически и на чужди въоръжени сили и Закона за изпращане и използване на български въоръжени сили извън територията на Република България)*

Приложение 8.

Европейски практики и възможното им приложение в България

Една от основните задачи, стоящи пред страните от Европейския съюз и залегнала в Лисабонската стратегия, е усъвършенстване на регулациите с цел осигуряване защитата на публичните интереси по начин, който да подкрепя, а не да пречи на развитието на икономическата активност.

Считаме, че по-добрите регулации са решаващи за повишаването на конкурентоспособността на страната. По-добрите регулации в рамките на ЕС се разглеждат не само чрез прилагането на законодателно регулиране на даден сектор, а чрез прилагането на алтернативи като „сърегулиране” и „саморегулиране” от страна на бизнеса.

Принципът, който трайно е залегнал в законодателните програми на европейските държави, е възможно по-малка намеса на държавата, а когато намесата е неизбежна, да се градират режимите по следния начин: **уведомителен – регистрационен – разрешителен – лицензионен** (като особено внимание се отделя на възможността режимът да е “по-слаб”).

Други принципи, които се прилагат **във Великобритания** при опростяване на регулациите, са: дерегулацията – премахване на регулаторни режими с цел либерализация на бизнеса; консолидацията – обединяване на режими с оглед тяхното по-лесно администриране, и рационализацията – използване на т.н. „хоризонтално законодателство” и премахване на припокриващи се и противоречиви една на друга регулации.

При предлагането на нови регулаторни режими се препоръчва прилагането на принципа *“One in, one out”* – т.е. “Едно се включва, едно се изключва”. Това означава, че не трябва да се увеличават задълженията за бизнеса, а да се извърши приоритизиране между въвеждане на нови режими или опростяване/премахване на вече съществуващи.

Задължителна е оценката на въздействието на регулациите, която трябва да се въвежда предварително – преди въвеждане на съответния режим, и да включва анализ на алтернативите на предлагания режим, влиянието, което ще окаже върху бизнес средата, и кумулативния ефект, който ще се постигне при взаимодействието му с вече действащите режими. При оценка на въздействието много важно значение се отделя на включването на всички заинтересовани субекти - правителство, агенции, представители както на едрия бизнес, на малките и средни предприятия, различни неправителствени и браншови организации.

В **Германия**, например, се извършват 3 вида анализ - предварителен (основан на алтернативи на предлагания режим), съпровождащ (основан върху процедурата, която би действала ако проектозаконът влязат в сила) и ретроспективен (основан на действащото законодателство). Друг подход за оценка на въздействието е провеждането на тест за ефектите върху бизнеса.

Обикновено той се изпълнява от независима, неправителствена организация, която събира статистическите данни и помага при изготвянето на анализа.

В **Австрия** със закон е въведен като задължителен финансовият анализ за резултатите от всеки един регулативен режим.

В **Холандия** е въведено изискването за измерване на административната тежест преди поставяне на целите за нейното намаляване. Златното правило тук е, че което може да се измери, то може да се направи. Холандският подход предлага начин за намаляване на изискуемите документи и административните разходи, намаляване на разходите за бизнеса. В Холандия независима обществена организация (Актал) се занимава с въпросите на регулирането и действа като предварителен контрол – преди приемането на каквото и да е изменение в регулациите, то се изпраща в Актал, заедно с направената оценка за въздействието, която изразява задължително мнение за приемане/неприемане на предложенията. Министърът на финансите отговаря за изпълнение на целите по намаляване на тежестите и се отчита за резултатите пред Парламента на всеки шест месеца.

Във **Великобритания** също е създадена специална структура, която се занимава с регулаторните режими – изпълнителен орган за по-добра регулация (Better Regulation Executive).

В редица европейски държави е извършена “приватизация” на някои административни дейности предоставени за извършване на частноправни субекти, като алтернатива на държавните или общински органи. В Англия и Уелс за част от дейностите по разрешаване на строителството са предложени алтернативни варианти – освен органите на местна власт, разрешения могат да се издават и от частноправни субекти, одобрени от държавен орган (оторизирани инспектори). По същия начин, за издаване на разрешение за ползване и въвеждане в експлоатация английското законодателство предвижда възможност да се издаде т. нар. финален сертификат от оправомощените инспектори. След уведомяване на местните власти за този сертификат, обектът може да се ползва по предназначение.

Нова практика е аутсорсинга – когато администрацията прехвърля част от дейността си върху частноправни субекти. Прехвърлянето е винаги конкретно – извършва се за определен срок и за точно определени дейности, като самите дейности могат да бъдат неприсъщи за администрацията или тяхното извършване от администрацията да е икономически необосновано с оглед на използваните ресурси, да изисква много енергия и ресурси. Аутсорснатите дейности могат да бъдат част от дадена административна процедура или да подпомагат изпълнението на такава процедура.

Друго възможно решение за намаляване на административните разходи и най-вече тези, свързани с контрола – е инкорпорирането на контрола на няколко режима в един. Така например, санитарният контрол във Великобритания е инкорпориран в други режими и съществува чрез тях, а няма самостоятелно значение. Също така, регистрацията на търговски обект не е изрично уредена, вместо нея съществуват други видове регистрация – на адрес за търговска дейност, данъчен адрес или адрес за кореспонденция.

Възможно решение за част от проблемите по администрирането на регулаторните режими на местно ниво е преминаването към и засилване функциите на последващия контрол. По този начин дори могат да се избегнат някои регистрации и разрешителни, т.е. предварителния контрол, а да се прехвърли тежестта върху последващия контрол и се създадат предпоставки за прилагането на ефективен самоконтрол на стопанските субекти.

Във Великобритания регулаторните режими в областта на санитарния контрол се базират на регулиране чрез инспекции и проверки на дейността, а не чрез формални разрешения. Набляга върху самоконтрола от страна на стопанските субекти, осъществяващи дейност, свързана с отглеждането на животни и производството на храни от животински произход. За тях е въведено задължението да разработят и прилагат система за самоконтрол за гарантиране здравето на отглежданите животни, респективно качеството и безопасността на крайния продукт.

Като цяло, в Европа се акцентира върху принципа на “по-лесно” и безпроблемно издаване на разрешения и регистрации, но тежки санкции, включително – отнемане на разрешения при системни или груби нарушения.